

Naročnina 1 leto 40 din., pol leta 20 din., četrt leta 10 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celoletno 140 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštine proste. Telefon interurban št. 113.

107. številka

Maribor, dne 17. septembra 1924.

Letnik XVI.

Pred vstopom HRSS v vlado.

Nekdaj so srbski radikali zbrali na Banjici 100.000 seljakov ter zahtevali od vladarja izmenjavo ustave. Ta velikanski ljudski zbor je imel uspeh in Srbija je dobila dobro in napredno ustavo po belgijskem vzoru. To je bilo tedaj, ko so srbski radikalni stranki stali na čelu veliki idealisti. Ti voditelji so vodili pravo ljudsko politiko, srbski seljaški narod in srbska radikalna stranka to sta bila dva naslova za eno in isto stvar in stranka ni poznala ljudi od vrste Lazice Markoviča, Velizarja Jankoviča, Kojiča itd. S časom se je pa stranka ločila od ljudstva in njeni vedno bolj korumpirani voditelji so zbirali seljake, da jih varajo in izrabljajo. Politiko ljudstva so srbski radikalski prvaki zavrgli, dolga leta o njej ni bilo niti govora, sedaj se pa zopet oživljuje v skupni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. V nedeljo je v Zagrebu zborovalo in odločalo blizu 100.000 Hrvatov in ob tej priliki lahko mirne duše rečemo, da to tudi v najboljšem oziru vpliva na potomce onih 100.000 srbskih seljakov, ki so nekdanj na Banjici manifestirali svojo voljo.

Nedeljsko hrvatsko zborovanje je polagalo prisrčno in veličastno temelje sporazuma med Srbi in Hrvati. — Kdor med Hrvati ima mržnjo na Srbe, naj gre proč! Kdor med Srbi sovraži Hrvate, — tudi proč! — to je bilo geslo velikanskega zbora od najmanj 75.000 ljudi, ki so se zbrali iz vseh hrvatskih krajev ter poplavili veliki Mažuraničev trg, da je bila glava pri glavi. Demokratski poslanec Djoka Popović je pripeljal številno odposlanstvo iz Šumadije, muslimanski poslanec Ajanović pa iz Bosne. Na zboru je bil tudi radikalski poslanec iz Makedonije, Mita Dimitrijevič.

Zbor je otvoril podpredsednik in poslanec HRSS, dr. Maček ter po kratkem govoru podelil besedo Radiču. Uvodoma je Radič naglašal, da danes zmaga po posebnih zaslugi sedanje angleške vlade ideja miru in sporazuma. Važne spremembe v tem pravcu so vplivale tudi na našo državo, da smo dobili pošteno, ustavno in parlamentarno vlado mesto vlade lopovov, nasilnikov in vsiljencev. Ta vlada ni seljaška, ni federalistična, tudi republikanska ni, a vendar je naša v smislu evropske demokracije in evropskega pacifizma. Radi tega je sklenilo hrvatsko narodno zastopstvo stopiti v vlado, da ji pomaga izvesti kratek program: poštna uprava, v ječo z lopovi, ki so kradli milijone, svobodne volitve in nazadnje pošten sporazum. Dokler smo imeli opravka z radikali in batinaši, pravi Radič, se ni dalo govoriti o sporazumu. Ker če ti kdo prinese Pašičevo sliko, pa ti takole grozi z batino in kundakom (puškinim kopitom): Batina ti je Majka božja, a kundak ti je tvoj Bog! — je na to samo tale odgovor: ali ga zdrobiš, ali pa počakaš, da se v svoji blaznosti sam ugonobi. Mi smo storili drugo in ko bodo odstranjeni vsi nasilniki in fanatiki, bo trajen sporazum gotova stvar.

Ko je sporočil poslanec Popović pozdrave srbskih seljakov so zadoneli mogočni živijo in slava klici srbskemu narodu in sporazumu. Ko je poldne zvonilo, so zborovalci molili in potem je Radič v drugič govoril. Prav dobro je označil razloček med monarhijo pod prejšnjo vlado in med monarhijo pod vlado Davidoviča. — Prej se je kraljevo ime zlorabljalo, batine so se delile v kraljevem imenu, monarhija je bila Gesslerjev klub in še hujše, sedaj pa pravi Davidovič: Monarhija je faktor, s katerim je treba računati in ni samo zato tu, da se ji vse poklanja. Monarhija je drugi ustavni faktor, narod pa prvi, mi pa vodimo politiko razuma ter se rajši z monarhijo razgovarjamo, kot pa bi se klali ter mogoče celo vojsko izzvali. Prepričati in dokazati je treba, da ima narod za vsako politično bolezen zdravila. Vse težave bomo premagali in če bi enkrat z Italijo prišlo do obračuna, se bo videlo, kaj zamore hrvatski narod, ki 700 km svoje obale že tisoč let čuva. Če bi Italija hotela enkrat naprej, smo gotovi z njo v dveh dneh.

Ko zajadrajo po Jadranu ruski brodi, boste videli, kaj je delal Radič v Moskvi. Jaz sem dejal, da je Rusija naša in mi njeni.

Na banketu po shodu je Radič zopet govoril ter rekel med drugim: V naši himni je stih: »Teci Sava, Drava teci.« Vprašam: »Kam teče Sava, kam Drava?« Drava v Madžarsko. In mi smo nekoč preko Drave šli v Budimpešto, ki je bila silna, a je nam mnogo zla storila. Sedaj je ona mrtva, toda Hrvatska živi. Sava teče v Beograd. Mi gremo sedaj v Beograd, da slabe ojačimo, potrebne podpremo, malodušne navdušimo in zločince uničimo.

V Beogradu so posebni večerni listi javili rezultate skupščine in vsebino Radičevega govora. Množice so se kar trgale za te izdaje. Splošno pozornost je tudi vzbudilo med prebivalstvom poročilo o manifestacijah, prirejenih srbijanskim zastopnikom, in dejstvo, da je zbor odločno zahteval sporazum med Srbi in Hrvati.

Pašičevci in Pribičevci, ki so pričakovali kake izraze mržnje in nesporazuma ter so na teh nadah že

kovali razne načrte, so se zopet enkrat hudo prevarili. Te dni so v Beogradu odposlanci HRSS, da uredijo, kar je še potrebno, glede vstopa HRSS v vlado.

Politične beležke.

Kaj je »Balkan pričakoval od Radičevega zborovanja v Zagrebu? Beograjski »Balkan« je že davno pred Radičevim zborovanjem prorokoval, da bodo Hrvati na tem shodu proglasili svojo republiko. V sobotni številki se je njegova preroška navdihnjenost tako povečala, da je popolnoma točno opisal, kako se bo proglasitev republike vršila. »Balkan« pravi: Po govoru Stjepana Radiča v Medžimurju je popolnoma upravičeno pričakovanje, da bo Radič na nedeljskem zborovanju v Zagrebu proglasil Nezavisno Hrvatsko. Radič bo celo stvar izpeljal tako, da bo kak seljak predlagal na shodu proglasitev nezavisnosti. Razdražena masa bo predlog sprejela in Radič bo izjavil, »da se mora pokoravati volji naroda«. — Vlada Davidoviča bo stavljena na ta način pred gotovo dejstvo; Radič se bo pa na osnovu sklepa zbora pregovarjal dalje z vlado o »sporazumu«, samo videli bomo, s katero vlado in na kaka način. Mi popolnoma upravičeno pričakujemo, da se bo proglas nezavisnosti izvršil in s tem doživimo na Hrvatskem sigurno revolucijo. — Kot se vidi iz poteka zborovanja v Zagrebu, »Balkan« nima sreče s svojim prorokovanjem.

Ministrski kandidati HRSS so po poročilu »Hrvata« poslanci Predavec, dr. Maček, dr. Krnjevič in ing. Košutič in sicer prevzame prvi najbrž agrarno reformo, drugi izjednačenje zakonov, tretji socialno politiko, četrta pa šume in rude. Odločilo se bo danes ali jutri in novi ministri bodo imenovani že koncem tega tedna.

Minister za prosveto dr. Korošec se je mudil v nedeljo v Mariboru. Gospod minister je poročal sklicanemu širšemu izvršilnemu odboru o notranjem političnem položaju z ozirom na vstop Radičevcev v vlado. Radičevci so s svojim vstopom v vlado tako utrdili njen položaj, da ga ne bodo omajale nobene Pašič-Pribičevičeve intrige. Na povratku iz Maribora se je gospod minister oglašil v Zagrebu, kjer je sprejel nedeljske sklepe HRSS.

Ureditev razmer v južni Srbiji. V Beograd sta se vrnila s službenega potovanja po južni Srbiji šef javne varnosti Žika Lazič in komandant orožništva, general Tomič. Po povratku ju je sprejel v avdijenci notranji minister Petrovič, kateremu sta referirala o razmerah v južni Srbiji; tej avdijenci je prisostvoval tudi vojni minister in nekoliko višjih častnikov. Pozneje se je vršila pri ministrskem predsedniku konferenca, na kateri se je razpravljalo o ureditvi južnosrbskih razmer. V Makedoniji bo država poleg povečanja skrbi za osebno varnost in odprave roparske nadloge, posebno pazila na moralno vzgojo prebivalstva. Gradile se bodo nove šole, da se ljudstvo čimbolj izobrazi. Popraviti pa je treba v prvi vrsti vse krivice, katere je zagrešila bivša vlada v kulturno-prosvetno-ekonomsko-upravnem smislu.

Zborovanje Nemške stranke. V Novem Sadu se je v nedeljo vršilo zborovanje Nemške stranke, katerega se je udeležilo tudi precej nemških poslancev. Govorniki so naglašali, da se morajo Nemcem prepustiti nove pravice posebno v kulturnem pogledu. Zborovalci so na shodu navdušeno vzklikali Davidoviču in Petroviču.

Po svetu.

Eravana noč v Džumaji. Iz Bolgarije prihajajo že dalje časa vznemirljiva poročila, ki svedočijo, kako napeto ozračje vlada v tej državi, katero pretresa po vojni revoluciji za revolucijo. Poročalo se je zlasti o sporu v organizaciji »Makedonstvujuščih«, katere člani se dele na avtonomistično orientirane pristaše makedonskega gibanja in federaliste. Vendar se tega spora ni jemalo resno, dokler ga ni zadnja vest iz Sofije potrdila. V noči od 13. na 14. t. m. so ubili atentatorji v Džumaji Todor Aleksandrova, vodja Makedonstvujuščih in večje število njegovih najožjih pristašev. Razen Todor Aleksandrova so ubili polkovnik Atanasov, komitski vodja Alek. Vasiljev, 6 detektivov in 5 komitašev. V Sofiji je vsled umora nastalo veliko razburjenje. O atentatorjih se v početku ni ničesar vedelo, ker so nekateri trdili, da so pristaši zemljoradnikov, drugi pa, da so člani makedonskih komitašev. Ministrski predsednik Cankov je izjavil, da je prišlo do umora vsled velikih nesoglasij med člani makedonske organizacije. Mnogi so mnenja, da je dala Aleksandrova odstraniti sama vlada, ker se je bala, da ji ne zraste čez glavo. — Po umoru je izdala notranja revolucionarna organizacija o uboju Aleksandrova sledeči komunike: 31. avgusta (po starem koledarju!) t. l. se je izvršil velik zločin: na izdajalski način je bil ubit legendarni voditelj makedonstvujuščih in njih revolucionarnega pokreta, član odbora revolucionarne organizacije. Fizična ubijalca

sta Struko Vlahov in Timca Vretenarov, najudanejši vodji Aleka Vasiljeva, še nista prijeta. Zarota je popolnoma odkrita. Organizatorji atentata in zarotniki so Alek Vasiljev in Džordže Atanasov in njihovi zavezniki. Kaznovani so bili s smrtjo od strani organizacije same. Todor Aleksandrov je mrtev. Živel Todor Aleksander! Živela svobodna Makedonija! Za osrednji odbor: Aleksander Protagerov. S smrtjo Aleksandrova je odstranjena velika ovira za mirno sodelovanje Bolgarije in SHS. Ta mož je bil vedno nekak zli duh, ki se je pojavil v trenutku, ko je že prišlo med obema državama skoro do sporazuma ter iznova zasejal seme sovražnosti in razdora. Ker je morala njim resno računati vsaka bolgarska vlada, je bil faktično vsak poskus zblizanja Bolgarije in SHS nemogoč, dokler je Aleksandrov živel. Makedonska organizacija je z njim izgubila svojega ustanovitelja in vodjo, katerega bo težko kdo nadomestil. Pričakovati je, da se bo spor v organizaciji še zaostril in to jo bo tudi pokopalo.

Katoliško gibanje v Franciji vkljub vsem oviram vedno bolj napreduje. Francoski katoličani s ponosom javno izkazujejo svojo vero in proslavljajo velike praznike nad vse veličastno. O taki proslavi nam piše neki prijatelj iz mesta Lyona. V Lyonu slave vsako leto vsled zaobljube praznik Marijinega rojstva dne 8. septembra. Letos je bila proslava posebno veličastna, ker se je vršila tudi posvetitev mesta presv. Devici. Posvetitev se je vršila po starodavnem obredu. V slavnostni procesiji, katero je vodil ob asistenci številnih škofov in duhovščine lyonski kardinal, se je podalo mesno bivalstvo z mestnimi dostojanstveniki na obrežje Saone, kjer se je vršila posvetitev in blagoslov. Svoji trenutek so označili zvonovi in streljanje topov; na ta znak se je ustavil po ulicah ves promet — tudi vozovi in tramvaji in vsi ljudje — tudi verski brezbožneži — so obstali ter se odkrili. Mnogi so se poklonili kleče, ter tako prejeli blagoslov, katerega je podelil kardinal celemu mestu. Ta pogled je napravil na vsakega — tudi na mlačneže, ki se ne zmenijo za vero, silno globok vtis. Dokler bodo kazali francoski katoličani še toliko zavednosti, ne bo govora o nazadovanju katoliške vere med njimi.

Tipografski kongres v Hamburgu je sklenil z vso odločnostjo nastopiti proti podaljšanju delovnega časa preko 8 ur. Kongres je zavrnil trditve, da je podaljšanje delovnega časa potrebno zaradi konkurence z inozemstvom, ker uči skušnja, da podaljšanje delovnega časa v eni deželi avtomatično sledi podaljšanje delovnega časa tudi v drugih deželah. Zato opozarja kongres vse organizacije, da materijelno in moralno podpirajo vse organizacije, ki bi stale v boju zaradi osemurnika.

Revolucija v Georgiji. Revolucija, ki je izbruhnila v Georgiji, še vedno bolj širi in sovjetske moči so preslabe, da bi to gibanje udušile. Vstaši so zasedli že glavno mesto Tiflis in njihove čete se sedaj že nevarno približujejo silno važnemu petrolejskemu središču Bakumu. V okolici se že vršijo boji in samo še vprašanje časa je, da bodo uporniki zavzeli Baku. Sovjeti so komaj pred dobrim letom popolno uredili naprave pri vrelih nafte ter jih začeli eksploatirati. Sedaj pa bodo sigurno zopet uničene, ker jih bo zažgala ta ali ona stranka in škoda bo neprecenljiva. Sovjetski komisariat za zunanje zadeve v Moskvi uradni objavlja, da je upor samo lokalnega pomena ter bo kmalu zadušen. Ugotavlja, da upor podpirajo vplivne moči iz Zapada, ki so tudi začetek upora povzročile v času rusko-angleških pogajanj, da bi jih onemogočile. Ker niso med Georgijskim narodom naletele na simpatije, so uprizorile vstajo s pomočjo emigrantov.

Tridesetletni jubilej gornjeradgonskega bralnega društva.

Trideset let je dolga doba. Za človeka pomenja povprečno število življenjskih let. Za društvo pomenja dobo detinstva, mladosti in moško dobo obenem.

Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni gleda danes nazaj na to dobo. Včeraj je namreč dovršilo trideseto leto svojega obstoja in delovanja. Preteklo nedeljo, 14. septembra, pa je to obletnico proslavilo s cerkveno in družabno prireditvijo.

Cerkveno slovesnost je izvršil poslanec dr. Höhnjec, ki je imel pridigo ter opravil slovesno sv. mašo za žive in rajne ude bralnega društva. V cerkvenem govoru je dr. Höhnjec razpravljalo o prosvetnih naporih verskih in cerkvenih protivnikov ter tolmačil prava in solidna načela katoliške in slovenske prosvete.

Opoldne so se sedanji odborniki in člani, nekdanji odborniki in drugi gostje v posojilnični dvorani zbrali k skupnemu obedu. Gospod župnik Kocbek je kot predsednik Posojilnice vsem zbranim zaklical dobrodoščilo ter jih pozval, naj v prijateljskem krogu bratsko proslavijo društveni jubilej.

Po slovesnih večernicah je bila v posojilnični dvorani prireditve, obsegajoča več pevskih točk, govor in deklamacija. Predsednik bralnega društva, g. kaplan Sajovič je imel pozdravni govor, v katerem je poudarjal nekdanje boje in težave, pa tudi delo in uspehe društva. Njegove pozdravne besede so veljale ne samo še živečim članom in odbornikom, marveč tudi rajnim, kojih se moramo spominjati z globoko hvaležnostjo.

Slavnostni govornik, poslanec dr. Hohnjec je kot predsednik Prosvetne zveze v Mariboru predvsem izrazil bralnemu društvu, ki je od leta 1904 bilo član Slovenske krščansko socialne zveze ter je sedaj član njene naslednice, Prosvetne zveze, svoje čestitke in ob enem zahvalo za intenzivno in plodonosno delovanje. S kratkimi potezami je orisal zgodovino ljudsko-prosvetnega gibanja med Slovenci, ki smatra velikega škofa Slomškega za svojega početnika in varuha. Nato je podal glavne točke iz zgodovine gornjeradgonskega bralnega društva. Društvo je nastalo iz narodno-obrambne potrebe. Slovenci v gornjeradgonskem okraju so proti koncu preteklega stoletja bili obupen boj proti nemškemu nacionalizmu, ki je s pomočjo breznačajnega nemškutarstva hotel zatreti slovenski narod. Da bi dvignili narodno zavest ter s tem povečali odporno silo ljudstva, so duhovniki v zvezi z rodoljubnimi lajki, predvsem z gospodom notarjem Otonom Plojem in odvetnikom dr. Goričkim, ustanovili Kmetijsko bralno društvo.

Nemškutarji pod vodstvom fanatičnega orehovskega Bračka so se vrgli z vso besnostjo na društvo, da bi mu posekali korenine, ki jih je začelo poganjati med ljudstvom. Ni se jim posrečilo. Društvo se je ukoreninilo, je raslo in se jačilo. Kmalu so se pokazali prvi sadovi. Komaj je preteklo par mesecev, že je društvo štel preko 130 članov ter imelo lepo knjižnico, obsegajočo nad 500 knjig, po katerih je ljudstvo pridno posegalo. Narodna zavest je v celi župniji vzkllila in naperila svojo ost proti grdemu nemškutarstvu. Napredovanje društva se je vršilo vzporedno z zanimanjem mladine za društvo. Že leta 1901 se je na občnem zboru moglo konstatirati veselo dejstvo, da se je mladina začela intenzivno zanimati za društvo.

Ob društveni desetletnici leta 1904 je društvo dobilo zastavo. Proslava desetletnice je bila prava narodna svečanost za celi okraj. Blagoslovitvi zastave je kumoval dvorni svetnik in državni poslanec dr. Ploj, govoril pa je na svečani prireditvi sedanji minister prosvete dr. Korošec, tedanji urednik »Slov. Gospodarja«. Društveno zastavo je zadela bridka usoda. Ker je na njej podoba slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, je zastava zapadla kontumacu. Nekdanja država je sv. Cirila in Metoda smatrala za svoja protivnika in zato ni dovolila, da bi se zastava z njuno podobo pokazala v javnosti. Šele sedanja država je dovolila slovanskim blagovestnikom svobodo kretanja.

Dr. Hohnjec je ugotovil velike zasluge društva za narodno probudo in prosveto ljudstva ter s hvaležnostjo omenil tiste, ki so v društvu in z društvom delovali med narodom. V prvi vrsti teh zaslužnih mož je rajni Janko Pelcl, moč priporočiti na zunaj, plemeniti po srcu požrtvovalen po delu. »Slovenski Gospodar« ga je v poročilu o desetletnici imenoval »dušo društva«. Da, to je bil rajni naš Pelcl do konca svojega življenja leta 1922. »Slovenski Gospodar« je ob njegovi smrti zapisal to zaslužno pohvalo: »Bil je eden najodličnejših vidilnih somišljenikov naše stranke. Že od svoje rane mladosti se je udeleževal boj za prepoved in blaginjo našega naroda. V gornjeradgonskem okraju je visoko dvignil slovensko in narodno zavest. Z mladeniško vnemo in veliko požrtvovalnostjo se je udeleževal boj za okranji zastop gornjeradgonski in za vse volitve v javne zastope. Pelcl je bil oče številnih narodnih in katoliških organizacij.« Ohranimo mu hvaležen spomin in posnemajmo njegovo plemenito vnemo po opominu Slomškovega: »Kdor svojih prednikov ne časti, njih naslednik biti vreden ni!« Končno je dr. Hohnjec razpravljala o nalogah društva v bodočnosti. Društvo ne sme nikdar izgubiti iz vidika dejstvo, da je na državni meji ter da mu vsled tega pripada stražarstvo narodne zavesti in slovenske ljudske prosvete na meji države. Omika in izobrazba ljudstva na državni meji služi inozemstvu kot kriterij za mednarodno presojo o prosvetni in kulturni stopnji celega naroda in vse države. Poleg tega imamo Slovenci nalogo, da s svojim zgledom ljudske prosvete in omike prednjačimo svojim hrvatskim in srbskim bratom ter jim tako dajemo pobudo za prosvetno in izobraževalno delo med priprostim ljudstvom.

Po govoru dr. Hohnjeca, ki je bil sprejet s splošnim velikim odobravanjem je predsednica Dekliške zveze, Nežika Osojnik navdušeno deklamirala pesem, ki jo je v proslavo tridesetletnega društvenega jubileja sestavil g. Matija Zemljič, župnik pri Sv. Tomažu. Govorila sta še tudi g. Jakob Zemljič iz Radencev, ki je kot mladenič pred 30 leti nastopil kot govornik na ustanovnem shodu bralnega društva v Gornji Radgoni, ter g. Janko Čirič, ki je svojčas tudi požrtvovalno deloval kot društveni pevovodja. Poleg govorov so bile na dnevnem redu razne pevske točke, ki jih je pod spretnim vodstvom g. Potočnika precizno in lepo proizvajal društveni pevski zbor, moški in mešani. Proslave tridesetletnice se je udeležilo veliko število ljudi. Zastopane so bile tudi druge stranke, menda vse slovenske stranke. Splošna sodba pa je bila: Bila je lepa svečanost, dostojna bralnega društva.

Dnevne novice.

Eminentni politiki na delu. Pred velikim zborovanjem HRSS v Zagrebu, ko je zborovala v Beogradu Narodna Obrana in ko so radikali in Pribičevići demokrati lansirali v javnost vse mogoče laži in izmišljotine o omajanem stališču vlade, je prihitel v Beograd tudi dr. Žerjav. Dr. Žerjav se je sestel s Pašičem ter Pribičevićem in »Jutro« je poročalo, da je bil to sestanek »eminentnih« politikov. Sestanku »eminentnih« politikov je sledil vstop HRSS v vlado in ta korak je tako utrdil stališče vlade, da ga ne bodo omajale nobene intrige še tako »eminentnih« politikov kakor je trifolij — Pašič—Pribičević—Žerjav. Ljudje v Sloveniji, ki dobro poznajo Žerjavovo agromerkurstvo, so rekli, ko so čitali poročilo o dr. Žerjavovem eminentnem sestanku v Beogradu: Dr. Žerjav bo tokrat izmenjal pri Pašiču in Pribičeviću in sicer v samem Beogradu — svoj zadnji cekin. Eminentne politike, ki igrajo na politični borzi z Žerjavovimi cekini, prav od srca privoščimo »Jutro« in klikli, ki se še drži tega lista.

Številne in pogoste avdijence prejšnjih dni. Starostni »Narod« je pred zborovanjem HRSS dan in dan krmil čitatelje z vestmi o številnih in prebogostih avdijencah pri kralju. Te avdijence so po »Narodu« pomenjale preorientacijo političnega položaja, padeč Davidovičeve vlade, ponovni Pašičev pojav na političnem obzorju in druge, tem podobne sanjarije. Sedaj pa, ko je končano HRSS zborovanje in ko stopijo Radičevci v vlado, pa piše celo »Narod«, da so pomenile številne in pogoste avdijence zadnjih dni nekaka iznenadenja in to so vstop HRSS v vlado, kar pomeni en korak naprej. S številnimi in pogostimi avdijencami prejšnjih dni, ko so rodile ojačenje vlade z Radičevci, je zadovoljen celo »Narod« in to znači veliko, ako ta stafozna klepetulja ne more več regljati o novih političnih kombinacijah in o labilnem stališču vlade.

Šolske počitnice na deželi. Na ljudskih šolah po deželi na Štajerskem so bile dolgo vrsto let upeljane šolske počitnice v jeseni. V mesecih septembru in oktobru je veliko dela na kmetih in pri teh delih, ki niso težke narave, pri pobiranju raznih sadežev in pri paši se da do dobro uporabiti odrasli otroci. Vsega tega gospodje demokrati niso hoteli uvideti in za to so odpravili jesenske šolske počitnice na deželi. Sedanja vlada je prišla prepozno na krmilo, da bi mogla za letos na tem kaj spremeniti. Sedanji minister prosvete dr. Korošec pa je storil, kar je mogel. Odredil je, da morajo šolska vodstva, odnosno učitelji v teh mesecih dati otrokom vsaj 14 dni dopusta ali nepretrgano ali pa v presledkih, kakor starši želijo. Ako pa to komu ne zadostuje, se mora preko krajevnega šolskega sveta obrniti na pokrajinsko upravo v Ljubljani (oddelek za prosveto), ki mora po volji gospoda ministra blagonaklonjeno postopati s takšnimi prošnjami.

Nameravana redukcija na južni železnici. Brez vednosti ministra so višji uradniki pri direkciji železnice izdelali načrt, da bi se na postajah bivše južne železnice reduciralo okoli 20 odst. postajnih delavcev in nastavljenecv. V načrtu so trdili, da ni v proračunu dovolj denarja za toliko ljudi. Obenem so hoteli upeljati pri prtljažni, carinski in vozopisačni službi 24 urni delavnik. Prizadeti so pravočasno obvestili poslanca Žebota, ki se je takoj telegrafično obrnil na g. ministra. Dne 15. t. m. je minister Sušnik odgovoril: Nameravana redukcija ustavljena, vsi, ki so že bili reducirani, bodo sprejeti nazaj. — Dne 16. septembra je poslanec Žebot interveniral pri gospodu direktorju dr. Borku, kateri je poslancu izjavil, da so že vse postaje obveščene, da se ne sme nikogar reducirati. Zanimivo je, da o nameravanem 24 urnem delavniku g. dr. Borko ni ničesar vedel. Sedaj je ta nevarnost odstranjena. A gospod Bahun bo izdal letak, da je Žebot zopet napravil veliko nesramnost!

Anketa za poljedelski kredit. V Beogradu se je vršila anketa glede poljedelskih kreditov, ki jo je sklenil in otvoril minister dr. Kulovec. V nagovoru je dejal, da je namen ankete ta, da se zedinijo v načelih glede teh kreditov, on sam noče sklepom prejudicirati, bo pa povedal v teku debate svoje mišljenje o tej stvari. Za načelnika je predlagal načelnika poljedelskega ministrstva, Stojkoviča. Anketa je izvolila za podpredsednika Mihajla Avramoviča. Predsednik Stojkovič je na to podal zgodovino poljedelskih kreditov in navedel načrte bivših ministrov Jankoviča in Puclja in načrt, ki ga je izdelala Zemljoradniška banka. Podpredsednik Avramovič je podal zgodovino poljedelskih kreditov v evropskih državah, zlasti v Nemčiji in Bolgariji. Povsod je državna akcija v tej stvari propadla, zadružne akcije uvedene s pomočjo države, so uspeli. Vsi udeleženci ankete so se izjavili za osnutek Zadružne banke, ki bo mogla delovati z Zadružnimi zvezami. Odločno pa so se izjavili proti državni Zemljoradniški banki, ki bi delala s posameznimi osebami po svojih podružnicah in agencijah. Dr. Basaj je v svojem govoru zagovarjal stališče za-

družništva, ki je edino poklicano in sposobno, da to vprašanje reši v prid poljedelstvu. Minister dr. Kulovec se je tudi izjavil za osnutek Zadružne banke. Dejal je, da ni mogoče dobiti kreditov za vse potrebe vseh poljedelcev, ampak le za one, ki so najiniciativnejši in člani zadrug. Država mora ustvariti pogoje, da se more vsakdo poslužiti kreditov v zadrugah, ki so vsem pristopne in nikogar ne izključujejo. Sklepalo se je tudi o osnutku Zadružne banke.

Zbor zaupnikov Slovenske ljudske stranke pri Sv. Petru pod Svetimi gorami se je vršil v četrtek, 11. sept., zvečer. Poročal je poslanec dr. Hohnjec. Razgovor je veljal občinskim volitvam, ki bodo v nedeljo, 21. sept. Govorili so tudi g. kaplan Krušič in mladeniča Zorenč in Gubina. Med ljudstvom je dobro razpoloženje za našo stranko.

Notar v Ptujju dr. Grobelnik, naslednik odstopivšega notarja Strafella je preselil svojo pisarno v poslopje okrajnega sodišča v Ptujju, Minoritski trg št. 1. Prejšnjo Strafellovo pisarno je zasedel odvetnik.

Gospod narodni poslanec Vrečko sprejema stranke svojega volilnega okraja (sodni okraj Kozje, Rogatec, Šmarje in deloma Sevnica), ako skupščina ne zboruje, vsak torek od 9. do 12. ure v kaplaniji v posojilniških prostorih v Šmarju. Kdaj zboruje narodna skupščina, razvidite iz časnikov. Na gospoda poslanca se obračajte osebno le v tem času.

Srezki načelnik radi korupcije zaprt. Po izmeni radikalnih in Pribičevićevih srezkih načelnikov v Bosni in Hercegovini prihajajo na dan njihove strahovite uradne zlorabe in korupcija. Tako je predan sodstvu srezki načelnik v Sanskem Mostu, Dragišič. Obtožen je, da je kradel državni denar. Največje goljufije so delali načelniki z orožjem, katerega so oblasti po zapovedi bivšega režima odvzele muslimanskemu in katoliškemu prebivalstvu. Srezki načelniki so to orožje prodajali, denar pa spravljali za sebe. Enako so izdajali tudi orožne liste samo za drago podkupnino.

Kje dobijo dijaki knjige in šolske potrebščine po najnižjih cenah? Gimnazijci, realčani, učiteljski učitelji, dijaki trgovske ter meščanske šole dobijo šolske knjige, šolske potrebščine, kakor: zvezke, peresa, svinčnike, sestila, risala, risalne deske itd. natančno po najnovejših šolskih predpisih in najceneje v novi prodajalni Cirilove tiskarne, Aleksandrova cesta 6 — v palači Zadružne gospodarske banke in pa v stari, ter že skozi leta in leta v Mariboru najbolj priljubljeni prodajalni Cirilove tiskarne na Koroški cesti 5.

Starši in dijaki! Vse šolske potrebščine kupite po najnižjih cenah v prodajalni Tiskarne sv. Cirila na Koroški cesti in pa v njeni podružnici, v hiši Zadružne gospodarske banke, tik frančiškanske cerkve na Aleksandrovi cesti.

Kača v sodčku za pivo. V občini Hust v Vojvodini se je dogodil te dni tragičen slučaj. Gostilničar Mihael Romler je nastavljal v svoji gostilni svež sodček piva ter natočil prvo čašo nekemu financarju, drugo pa je izpil sam. Črez par minut pa sta se oba zgrudila v strahovitih krčih na tla in predno je prispela zdravniška pomoč, sta oba izdihnila. Preiskava, katero je takoj izvedlo orožništvo, je odkrilo vzrok njune strašne smrti. V sodčku, katerega so razbili, so našli kadaver gada. Kača je zlezla v izpraznjen sodček, ki je bil v pivovarni nato brez izčiščenja na novo napolnjen. Pivo se je navzelo strupa ter povzročilo tragično smrt gostilničarja in financarja.

Slike o pogrebnem obredu žrtve triglavske severne stene + Vladimirja Topolovec so razstavljene v izložbenem oknu manufakturne trgovine Franjo Majer, Glavni trg.

Novi tečajji za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Iz Maribora.

VELIČASTNI VOLILNI SHOD SLS.

V sedanji volilni borbi je bil shod SLS dne 15. sept. največji in najlepši. Dasiravno je ravno ob času, ko se je pričelo zborovanje, izbruhnila nevihta, vendar se je velika dvorana kmalu napolnila. Posebno mnogo je došlo vrlih železničarjev in drugih delavcev, znamenje, da imajo delavski stanovi zaupanje do naše stranke.

Shod je otvoril načelnik SLS za mesto Maribor, dr. Josip Leskovar, ki je imenoval za podpredsednika železničarja Fr. Domiter in poštarja Majhen.

Od zborovalcev viharno pozdravljen, povzame kol prvi besedo narodni poslanec Žebot. V svojem govoru je odgovarjal na vprašanje: Ali more pošten mariborski volilec oddati svoj glas socialdemokratski ali vsenemški stranki? Ne, se je glasil odgovor.

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Spominjajte se Dijaške večerje!

Socialdemokratski voditelji so delavce in posebno železničarje zapeljali na krivo pot, sami sebe pa obogatili. Ko so pred tremi leti na magistratu dobili rdečkarji glavno besedo, so obljubovali, da bodo odpravili draginjo da bodo napravili red, bodo odpravili stanovanjsko bedo. A niti trohice dobrega niso rdeči voditelji storili za uboge ljudi. Draginjo so pospeševali z novimi občinskimi davki, za zmanjšanje stanovanjske bede se niso zmenili. Na stanovanjskem uradu sta socialisti Grčar in Bahun uvedla nered in krivico. V nobenem mestu ni stanovanjska komisija na tak način nastopala, kakor ravno v Mariboru za časa, ko sta na magistratu vladala Grčar in Bahun.

Da bi zakrili svoje grde madeže, psujejo sedaj naše voditelje. Izdali so za železničarje velik letak z debelim napisom: »Proti Zebotovim nesramnostim!« Govornik pravi: Veste, kake nesramnosti sem učinil: Ker se vsak dan potegujem za pravice ubogih železničarjev. Ker sem jih rešil ob času štrajka iz ječe, ker sem jim preskrbel zopet sprejem v službo, ker sem nad 20 strojevdjem otel njih eksistenco, ker se potegujem za vse, katerim se krivica godi, radi tega me imajo železničarji radi in to smatra gospod Bahun kot strašno nesramnost (veselost). Železničarji so spoznali, da imajo v SLS in njenih poslancih svoje zaščitnike. Zategadelj so stopili na našo stran. In to polji, boli črnoglednega Bahuna. — **Kratko rečeno: Za socialiste pošten volilec ne more dati svojega glasa!**

In kaj je z nemško listo? Sestavili so jo vsenemški kapitalisti. Razvili so tako agitacijo, ki ima namen zopet razneti boj med Slovenci in Nemci. Vsenemški kapitalisti hujskajo, govorijo o »plebiscitu«. Niti poštenti Nemci ne marajo vsenemških velikašev. Slovenska ljudska stranka kot krščanska stranka ne mara sovraštva, mi hočemo, da Slovenci in Nemci živijo v miru. Vsenemci pa tega ne marajo in zato sedaj hujskajo proti Slovincem. Naša stranka nikakor ne more pripustiti, da bi na magistratu zavladali Nemci, posebno ne tisti velikaši, ki so s svojim gospodarstvom naprtli mestni občini in hranilnici ogromne milijonske dolgove. — **Nemški stranki noben volilec, ki trezno misli, ne more dati svojega glasu.**

Za naše volilce je edina stranka, ki pride v poštev Narodni blok, ki ima prvo škrinjico. Slovenska ljudska stranka ima v njem večino in odločilno besedo. Na slovenski listi ni nobenega orjuna, ampak so sami poštenti možje, njim na čelu naš dr. Anton Jerovšek.

H koncu pravi govornik: V Mariboru imam toliko prijateljev, kakor menda nihče drugi. Z delavci, železničarji, obrtniki in državnimi nastavljenici me veže iskrena vez pravega prijateljstva. Naš prijateljski krog je vedno večji. Samo eno prošnjo imam do vas vseh: Delujte vsi od prvega do zadnjega prihodnjega nedelja, da bo zmaga naše stranke sijajna. Agitirajte od volilca do volilca. Vse svoje številne prijatelje prosim, da vsi vržejo krogeljico v prvo škrinjico. Maribor mora ostati naš! Živijo naša zmaga!

Nato dobi besedo nosilec naše kandidatne liste g. dr. Anton Jerovšek, katerega je zbor navdušeno pozdravil. Govornik je dokazoval, kako slabo so gospodarili na magistratu socialdemokrati. Nalagali so hude nove občinske davke, razmetavali denar na vse strani, a občinsko gospodarstvo so popolnoma zavozili. Še večje davke hočejo nalagati. Mi moramo to preprečiti. Vsenemci bi zopet se radi polastili našega Maribora. Zopet bi radi tako gospodarili in nas zatirali, kakor pred in med vojsko. Da se pa to ne zgodi, pa volimo vsi do zadnjega slovensko stranko, ki ima prvo škrinjico!

Nato je zborovanje kratko pozdravil minister Vesenjak, ki je, dasiravno bolan, prišel na zborovanje. — Pozval je volilce, da ostanejo zvesti naši stvari.

V imenu železničarjev je zelo dobro govoril spredovnik in kandidat Domiter. Povdaril je posebno, da je socialdemokratska stranka pogubonosna za železničarje in delavce sploh.

Sam sem bil dolga leta pri socialistih, a še pravčasno sem spoznal, da so to sami zapeljivci in politični lopovi. Govornik poziva delavske volilce, da oddajo vsi pametni svoj glas za našo stranko, za prvo škrinjico.

Delavec Polše, ki je tudi kandidat SLS ostro obsoja slabo socialdemokratsko gospodarstvo na magistratu. — Povdarja: za milijonarje Predoviča in Brigljeviča se je Bahun zavzemal, za delavce pa ne. Za te bogataše se je vozaril celo v Zagreb, gotovo ne na lastne stroške. Delavci, odpnite oči! Slovenska ljudska stranka še nikogar ni izdala in prodala, kakor je to storila socialdemokratska stranka. Nemci bi radi dobili naš magistrat. Ne bodo ga in tudi ne smejo! Ali se še spominjate delavci in siromaki, kako so nam med vojsko Nemci: Höltzsch, Nasko in Schmiderer delili kruh in krušne karte. Nam so dajali sladkor in moko na deke ter otrobe, sebi pa cele vreče najfinejše moke. Vsenemških kapitalistov noben delavec in obrtnik ne more voliti. Mi pa vsi prisegamo, da bomo agitirali te dni noč in dan od volilca do volilca za prvo škrinjico, ki je edino naša.

Govorila sta še invalid-železničar Kaučič, ki je z dokazi opisal, kako Velenemci zatirajo uboega trpina in železničar Medvešek, kateri je z navdušenimi besedami pozval zborovalce na delo za našo sijajno zmago.

Nato je predsednik zaključil lepo uspeli volilni shod s pozivom: Vsi na delo za zmago naše liste!

Volilni shod volilcev Slovenske ljudske stranke in njih prijateljev za I. in IV. okraj (osrednje mesto in Koroško predmestje) se vrši jutri, četrtek, dne 18. sept. v novi dvorani gostilne Anderle, Koroška cesta (poleg Cirilove tiskarne). Ta dvorana, ki se je prej imenovala »Flosarca«, je sedaj povečana in nanovo urejena. Vabimo na shod vse naše volilce. Na shodu govorita narodni poslanec Zebot o volitvah in o novejših zanimivih do-

godkih v notranji politiki, a dr. Veble o občini in gospodarstvu. Začetek ob 8. uri zvečer. Na shodu se predstavijo tudi kandidati SLS.

Za Magdalensko predmestje (V. okraj) sklicuje SLS na željo naših somišljenikov, posebno železničarjev za petek, dne 19. septembra ob pol 8. uri zvečer v dvorano gostilne Nendl-Friedau na oglu Tržaške in Pobreške ceste volilni shod. Dnevni red shoda je isti kot za shod na Koroški cesti. Poslanec Zebot bo tudi poročal o važnih železničarskih zadevah.

Volilci za nedeljske občinske volitve v Mariboru so sledeče razdeljena: I. okraj (mesto) voli v dekliški meščanski šoli v Miklošičevi ulici št. 1. II. okraj (graško predmestje) voli od A—M v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici 5; od N—Ž v deški ljudski šoli v Razlagovi ulici št. 16. III. okraj (Melje) voli v dekliški ljudski šoli v Cafovi ulici št. 9. IV. okraj (Koroško predmestje) voli v deški ljudski šoli v Samostanski ulici 10. V. okraj (Sv. Magdalena) voli od A—M v otroškem vrtcu III. v Valvazorjevi ulici 40; od N—Ž v deški ljudski šoli III. na Ruški cesti.

Ali se jim je zmešalo? Na listi nemških milijonarjev in vsenemških hujskačev vidimo ta le imena: čevljar Beranič, pek Robaus, trgovec Lotz, trgovec Jeglitsch, trgovec Platzer, pivovar Tscheligi, trg. Greiner, trgovec Michelitsch, ključavničar Schell, kolar Pergler, trgovec Urban, klepar Usar, mizar Drogenik, trgovec Hartinger, trgovec Nedogg, cementar Rogoč, trgovec Jauk itd. Čudimo se, kako so mogli ti možje nasesti na limanice vsenemških hujskačev. Mislimo, da jim tega ni bilo in ne bi bilo treba. Za danes samo to. Če bomo pa slišali, da posamezniki res hujskajo, pa si naj sami pripišejo posledice.

Prejšnji ljudje — prejšnji časi! Na nemški listi so kandidati, ki so svojčas kot nemško-nacionalni in vsenemški odborniki in agitatorji preprečili s posebno občinsko sejo dvojezični napis na Cirilovi tiskarni. Na listi so ljudje, ki so zasramovali in pretepali zavedne štaterske Slovence. Ali naj ti ljudje »jamčijo« za mirno in sporazumno delo?! Pametne in trezne nemške someščane opozarjamo pravočasno, naj se ne dajo zapeljati, kajti ako nas prisilite k boju, bo naša pest zelo trda. Mi nismo hoteli boja, toda, kdor ga vsiljuje, naj ga ima! Ne odprite naših predvojnih in medvojnih ran!

Nemci v Mariboru napovedujejo narodno-gospodarski boj! Volilna lista Nemcev v Mariboru je izrazito vsenemška narodna bojna lista. Na njej so imena, ki nam oživljajo spomine na dobo najhujšega nemškega šovinističnega terorizma. Kjer so imena dr. Mühleisen, Wiesthaler, Nasko, Blanke, Sorko in cela vrsta drugih, tam hočejo narodni in gospodarski boj, tam hočejo metode najogabnejšega nemškega šovinizma. Slabo so napravili nemški in nemškutarski trgovci, ki so šli v to družbo. Naj pomnijo, da so časi slovenske potrpežljivosti, slovenskega ponižanja za vedno minuli. V nedeljo bomo videli, kdor hoče v Mariboru narodni in gospodarski boj! Glasovanje bo za nas res plebiscit in po njem se bomo ravnali do skrajnih konsekvenc! — Gospoda pomnite: imena na nemški listi so po večini drzen udarec s pestjo v slovenski obraz. Vi nas silite, da primerno uravnamo svoj bodoči boj.

Uboge hlapce lovijo vsenemški kapitalisti. Vsem hlapcem, kočijažem in hišnikom so poslali nemški bogataši list »Cillier Zeitung« in jih lovijo za vsenemško kandidatno listo. Hlapci pa pravijo: **Vi vsenemški bogataši in velikaši, dajte nam raje boljše plačo.** Volili bomo pa Slovensko ljudsko stranko, ki je naša in se za nas poteguje. Krogeljice bomo vsi hlapci in kočijaži vrgli v prvo škrinjico, ki je ta prava!

Stavbenik Kiffmann strastno agitira za vsenemško listo milijonarjev. Baje pravi, da pomenijo te volitve plebiscit za Nemece. Mi bi opozorili gospoda Kiffmanna in njegove milijonarske sotrpine, naj pomislijo, kaj delajo. Kdor seje nemir, žanje vihar! Nemški milijonarji opustite šuntarijo!

Kaj je barbarstvo? Znani hišni posestnik Kamenšek se brani s »poslanim« v »Taboru« ter nas dolži »barbarstva«. Da se vidi, kje je to, bodi na kratko ugotovljeno: Kamenšek je vse stranke svoje hiše, same državne in javne uslužbenice, ki so na najboljšem glasu in so poprej uživali največji mir, neprestano vlačil pred sodnijo, a je pri tem ponovno sam skupil po več tednov zapora in sicer radi žalitve uradnika okoliške stanovanjske oblasti, radi žalitve sodnika, radi motenja posesti in

končno še radi »nekih vrat«, glede katerih naj se ne dela nevednega, ker je ta afera ne samo od nas, ampak tudi iz drugih listov dovolj znana kot pravo barbarstvo. S srečo pri raznih amnestijah možakar seveda ni opran ne glede na številne predkazni in na to, kar se je pisalo v nekem drugem listu o njegovem postopanju z nosečo služkinjo, delavci itd. — Ker nas vprašujejo, bodi ob tej priliki povedano, da zastopa Kamenška odvetnik dr. Hojnik.

Mariborski volilci!

Naša škrinjica je

1.

!! prva !!

Uprava Narodnega gledališča v Mariboru nam javlja: Intendant dr. Brenčič se je vrnil iz Beograda, kjer je bil večkrat sprejet od prosvetnega ministra gospoda dr. Korošca. Intervenal je v vprašanju naknadne subvencije od 800.000 D, ki bi v bistvu prav za prav ne bi bilo nič drugega, kot popravilo velike krivice, katera je zadela naše gledališče v tekočem budgetu, po katerem je dobilo samo 200.000 D, med tem ko so dobila druga gledališča najmanj 750.000 D. Po prejšnjem budgetu so imela vsa oblastna gledališča od 450.000 do 700.000 D subvencije, všteti Maribor, ki je imel nekaj čez 500.000 dinarjev. Po sedanjem budgetu so dobila druga oblastna gledališča povprečno za 300.000 D več, dočim je dobil Maribor isto svoto manj kot do sedaj. Torej je bil prikrajšan v primeri z drugimi gledališči kar za 600.000 D. Gospod minister prosvete je pokazal največji interes za mariborsko gledališče in je ponovno zahteval naknadno subvencijo od 800.000 D ali finančni minister mu ni mogel odobriti, ker za nje ne postoji buđetna možnost: v finančnem zakonu se nahaja namreč klavzula, ki prepoveduje vsako naknadno ali izredno subvencijo onim zavodom, ki so po sedanjem budgetu že prejeli državno subvencijo. Iz istega vzroka je izključena vsaka državna pomoč iz kredita za nepredvidene državne potrebe. Časopisne vesti o izredni subvenciji splitskemu gledališču (ki zahteva k svojemu milijonu še pol milijona naknadne subvencije) so ravno tako brez podlage, kakor vest, da je Mariboru bilo odobreno pred 14 dnevi pol milijona. Ker bo zahtevala sedanja vlada od skupščine izredne kredite (med katerimi se bo nahajala tudi postavka od 800.000 D naknadne subvencije za mariborsko gledališče), se bo odločevala daljna usoda našega gledališča na prvih sejah finančnega odbora in narodne skupščine. V interesu velike nacionalne in kulturne naloge, katero vrši mariborsko gledališče, je želeli, da vsaj tokrat prodre pravična njegova zahteva, ker bi se sicer moralo brezpogojno zatvoriti.

Razpis abonmana v mariborskem gledališču. Uprava Narodnega gledališča v Mariboru razpisuje abonma za sezono 1924-25. Abonma je skupen, to je za operne in dramske predstave in sicer 15 glasbenih in 15 dramskih predstav, skupno 30 predstav, ter samo operni, to je 15 glasbenih predstav. Cene za operni abonma (15 glasbenih predstav): Lože št. 7 in 8: 2000 D, št. 4, 5, 6: 1600 D, št. 3, 2: 1200 D. Sedeži v parterju: I. vrsta: 480 D, II.—III.: 400 D, IV.—VII.: 320 D, VIII.—IX.: 280 D. Balkonski sedeži: I. vrsta: 480 D, II.: 230 D, III. do IV.: 240 D, V.—VI.: 200 D. Galerijski sedeži: I. vrsta na sredini: 240 D, I. vrsta spredaj: 160 D, II.: 120 D. — Cene za skupni abonma to je 30 predstav so za 50 odstot. višje. — Navodila abonantom: Letočno sezono ima ložni abonma samo 4 sedeže, peti sedež se lahko dokupi vsakokrat pri blagajni. Pravico do petega ložnega sedeža ima le abonent dotične lože. — Ker se nahaja naše gledališče do danes še brez subvencije in gledališka uprava nujno potrebuje denar, prosimo p. n. abonente, da vplačajo po možnosti takoj ves znesek za abonma, sicer pa velja za vplačevanje abonmaja sledeče: Abonma se vplačuje vnaprej v štirih mesečnih obrokih, počeniš z vpisom. — Uradniški abonma. O cenah za uradniški abonma, daje pojasnila gledališka blagajničarka. — Posebna navodila: Ker imajo uradniki popust, velja izstavljena legitimacija samo za tisto ime, na katero je izstavljena. Če bi se opazilo, da se legitimacija izposuje drugim osebam, zgubi pravi imejitelj legitimacije pravico do uradniškega popusta. (Na zahtevo gledaliških kontrolnih organov je treba pokazati uradniško legitimacijo. Pri tej priliki tudi opozarjamo, da je treba

MEINL-KAVA

imeti abonentsko legitimacijo pri vsaki predstavi, to pa še posebno radi finančnih kontrolnih organov). Kakor navadno, je treba tudi uradniški abonma vplačati v obrok naprej, počenši z vpisom, oziroma dvigom legitimacije. — Rok za prijavljanje abonmana se podaljša do 20. t. m. Prijavlja se pri gledališki blagajni vsak dan od 9.—12. ure in od 15. do 17. ure, kjer se dobi tudi vse tozadevne informacije.

V. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se vrši v četrtek, dne 18. septembra t. l. ob 19. uri. Dnevni red: 1. Predlogi in vprašanja. 2. Poročila predstevstva. 3. Poročila odsekov.

Gostilničarska zadruga za mesto Maribor opozarja svoje cenjene člane na to, da je na dan pred volitvami, dne 20. t. m. in na dan volitev, dne 21. t. m. točenje in oddaja alkoholnih pijač strogo prepovedana. Nadalje se naznanja vsej mariborski javnosti: vsled intervencije združnega načelstva je gospod veliki župan dovolil, da se smejo dne 20. in 21. t. m. gostilne v občinskem okrožju poljubno zapreti. Izjemo tvorijo hoteli, restavracije in kavarne.

Starši iz mesta in dežele, ki morate oskrbeti za novo šolsko leto svoje otroke s knjigami in drugimi šolskimi potrebščinami, vse dobite v veliki izbiri po kolikor mogoče nizkih cenah v novi podružnici Crilove tiskarne, Aleksandrova cesta 6 (v novem bančnem posloplju, nasproti frančiškanski cerkvi). Vse šolske potrebščine razen knjig, dobite kakor dosedaj še tudi zanaprej v stari prodajalni Cirilove tiskarne, Koroška cesta 5.

Ugodna prilika. Odbor Katoliške omladine sporoča vsem katoliškim staršem, da sprejmejo nekaj naraščajnikov od 11. do 14. uri in članov od 14. leta naprej v svoje odseke. Vsak, ki želi pristopiti h godbi na pihala ali lok ali k tamburašem, mora biti obenem član pevskega odseka vsled sklepa društvenega odbora. Sploh se priporoča vsem, količkaj pošteni fantom vstop v pevski odsek, ker imamo izvrstnega pevovodjo in ker je pouk brezplačen. Na novo se vpelje pouk violine za začetnike in sicer pod zelo ugodnimi pogoji. Torej vsi, ki imate veselje do katoliške omladine in pouk v različnem godbenem orodju ter posebno zanimanje za petje, se oglasite v 14 dnevih pri vodji društva v začasnih društvenih prostorih Vetrinjskega dvorca.

Odsek za pospeševanje domače obrti Mariborskega slovenskega ženskega društva. Na poslednjem občnem zboru se je ustanovil poseben odsek za pospeševanje domače ženske obrti. Na odborovi seji so bile v ta odsek izvoljene ge.: Anica Ašičeva, Zlata Brišnikova, Jela Levstikova, Marija Majcenova, Ljubica Miladinovičeva. Odsek ima dvojna naloga: 1. da pripomore članicam k domačemu zaslužku in 2. da prireja za članice poučne tečaje šivanja, umetnih ročnih del in drugih panog ženske obrti. 1. Domači zaslužek: Društvo bo sprejemalo naročila za ročno delo, ter jih bo oddajalo članicam, ki so vsled življenjskih razmer primorane s pridobivati. Delo se bo oddalo le članicam, ki dokažejo potrebno sposobnost. Vzorce in material preskrbi po dogovoru društvo ali naročnik. 2. Tečaji: Društvo prireja za svoje članice tečaje, ki bodo nudili našim ženam priliko učiti se šivanja, krojenja, ročnih del itd. Zamisljeno je pa tako, da se delo razdeli po skupinah ter prikroji njih prilikom, zahtevam in koristim. Tako bi bili medtedenski tečaji za gospodinje, medtedenski večerni za uradnice, nedeljski popoldnevi za služkinje, medtedenski popoldanski za kmečka dekleta mestne okolice itd. Za nizko učino naj bo dana našim ženam prilika, naučiti se šivanja in drugih ročnih del, kar jim bo koristilo, naj so to že gospodinje ali ne. S to dvojno nalogo pripomaganja k domačemu zaslužku in poučnih tečajev hoče podati naše društvo svojemu delu novo smer. Da se nam ta tepo osnovani načrt posreči, rabimo podpore občinstva. Zato se obračamo zlasti na premožnejše sloje s prošnjo za naročila. Naša skrb bo, da bodo naročniki v vsakem pogledu zadovoljni. Vse tozadevne informacije daje iz prijaznosti ga. Zlata Brišnikova v Slovenski ulici 20. Prosimo zlasti članice, ki se želijo udeležiti katerega omenjenih kurzov, da se zgledajo pri g. Zlati Brišnik, da ima društvo že pri doleži tečajev nekako vpogled na splošne zahteve. Prvi tečaj bo tečaj za služkinje, ki se prične prihodnjo nedeljo, kar je objavljeno s posebno notico. Ostali tečaji

se bodo vršili pozneje v skladu z željami članic ter prilikom in možnostmi društva. — Mariborsko žensko društvo.

Nedeljsko popoldanski tečaji šivanja za služkinje. V nedeljo, dne 21. t. m. popoldan prične dvomesečni šivalni tečaj za služkinje. Vršil se bo v državnem ženskem učiteljskem na Zrinjskem trgu. Pouk bo med pol 3. in pol 6. uro. Dekleta pridejo v tem času lahko kadar jim je mogoče. Mesečna članarina 20 D. Natančne informacije daje iz prijaznosti g. Zlata Brišnik v Slovenski ulici. Obračamo se s prošnjo zlasti na gospodinje, naj bi svoje služkinje opozorile na naš tečaj, ter ga jim priporočale. — Mariborsko slovensko žensko društvo.

Strokovni tečaji na dekliškem zavodu Vesna v Mariboru. Dne 1. oktobra se pričnejo na zavodu: dopoldanski kuharski tečaj in tečaj za šivanje perila ter umetnih vezenin. Prijave se sprejemajo do 25. t. m. v ravnateljski pisarni zavoda.

Srbohrvaščino poučuje prvovrsten strokovnjak posamezne in v skupinah po Berlitzovi metodi tudi cirilico, čitanje in pisanje. Vpisovanja in pojasnila dnevno v trgovini s pisarniskimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

»O —!« je zaječalo dekle. »Prodala sem zadnje svoje bisere, živela sem od skupička —. Del svojega denarja sem redno pošiljala na Francosko za sestrane pariške sirote. Srce me boli, če pomislim, kaj trpijo —. Ubogi reveži, ki so jih zapeljali sebični demagogi —! Srce se mi krči, da jim ne morem izdatneje pomagati, in laže nosim svoje ponižanje, kadar pojem na ljudskih veseljih, ker delam in se trudim za tiste, ki so še večji reveži nego jaz —.«

Razvnela se je, njena razburjenost je rastla z besedami, grenka trpkost je donela iz njih.

Margaretine oči so bile uprte v praznoto, ni videla več nesrečne igralka, ne njene okolice. Pred njenimi očmi je vstala pretresljiva slika obubožanih, zapeljanih človeških žrtev, ki jih je revolucija hranila s krvjo, pa jih puščala gladne in zanemarjene —.

Popolnoma je pozabila svoje prejšnje predsodke, svoje dvome, popolnoma je izgubila pogled za vse, kar je bilo nenaravnega, narejenega, priučenega v zapejivo hinavskih besedah nekdanje igralka pariškega varieteteja.

Sama je bila poštena do dna srca in odkrita in vkljub vsem prevaram, ki jih je doživela, ni nikdar slabo sodila o drugih.

Tudi topot je videla pred seboj le žensko, ki so jo preganjali, ki po krivici trpi, ki pa je odpustila vsem sovražnikom.

Bridko si je o' tala, da se ji je sploh mogel vzbuditi sum nad poštenostjo in odkritosrčnostjo mladega dekleta, ki je vdano trpela v tujini in pregnanstvu, prodajala svoje odlične zmožnosti za peščico drobiža in od svojega pičlega zaslužka še svoje rojake podpirala.

»Gospodična«, je dejala vneto, »vaša nesebičnost in požrtvovalnost me je globoko osramotila! Moja dolžnost bi pač pred vsem bila, da bi se jaz spomnila svojih trepih rojakov! Verjemite mi, če dosedaj nisem storila kar bi bila lahko storila, — verjemite mi, dobre volje mi k temu ni manjkalo! Le mislila nisem na to —.

Ali vam morem s čim pomagati?« je nadaljevala vneto. »Ne mislim na denarna sredstva, ta so vam popolnoma na razpolago! — Ali morem kaj druga storiti za vas?«

»Zelo ljubeznivi ste, gospa Blakeney!« je povedala Candeille obotavljaje se.

»No — kaj mislite? Zdi se mi, da imate načrt že pripravljen —.«

»Teško mi je o tem govoriti —. Pravijo, da nimam neprijetnega glasu —. Nekaj francoskih pesmi znam, nove bi bile za vaše ljudi —. Če bi smela nastopiti v kakem salonu —, v boljši družbi —. Morebiti —?«

Dalje prihodnjič).

Gojenec učiteljskega želi poučevati učenca meščanske ali ljudske šole. — Ponudbe na uredništvo. 573

Stanovanje zastoj dobi, kateri kupi hišo v Mariboru, za vsako obrt pripravno. Naslov v upravi. 576

Sodi, 3, 4, 5, 6, polovnjakov držeči, mala stiskalnica in žrmlje na prodaj. Naslov v upravnistvu. 572 3—1

Če greste v Maribor, oglasite se v Narodnem domu pri novem gostilničarju Osetu. 571 6—1

Josip Nekrep, tesarski mojster in podjetnik, Maribor, Smetanova ulica 59, telefon št. 140, prevzame vsa dela s točnim in cenim izdelovanjem. 465 11—1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

E 1375-24-5

Dražbeni oklic.

Dne 22. septembra 1924 od 8. ure zjutraj naprej in naslednje dni se bodo prodale na javni držabi sledeče stvari in sicer:

Dne 22. septembra ob 8. uri pri Sv. Lovrencu na Pohorju št. 27 6 parov težkih konj, 3 koleslji, sani, 1 pisalni stroj, 1 pisalna miza, 1 blagajna, različna hišna oprava.

Na žagi v Ruščem bregu in na kolodvoru pri Sv. Lovrencu na Pohorju: bukovi, smrekovi, orehovi, koštanjevi hlodi, različne deske in late itd.

Prodajalo se bo samo proti takojšnjemu plačilu.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 19. avgusta 1294.

Suhe gobe

kupim vsako množino po najvišji ceni. Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na

IVAN SEVER, VELENJE

Med. dr. Frank,

Maribor, Aleksandrova cesta 9,

zopet ordinira od 9.—11. predp. in od 2.—4. pop.

Prevzem mesnice.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel mesnico g. Franca Filipič (prej Nendl), Tržaška c. 1, in da se bom potrudil imeti vedno sveže vsakovrstno meso na razpolago. Točna postrežba. Moja stojnica na Glavnem trgu ostane kakor prej. — Za obilen obisk se priporočuje

Josip Golob, mesarski mojster.

Kdor v „Straži“ oglašuje,
uspaha gotovo se radnje!

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a
naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Širite „Stražo“!

CUNJE

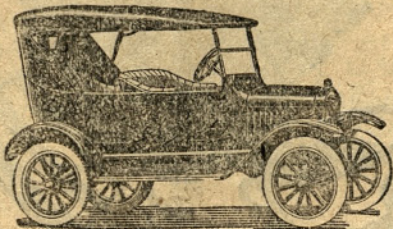
krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,

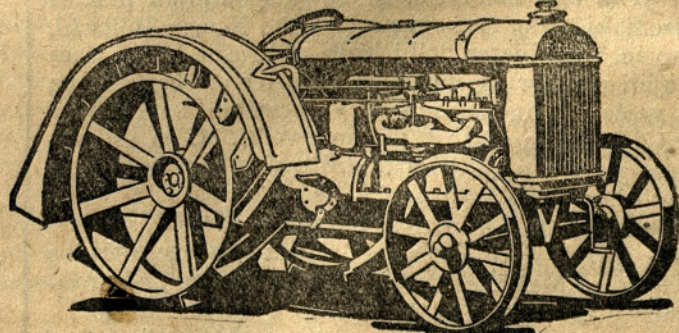
Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vlitino,

Ford
THE UNIVERSAL CAR

Dosedaj čez 10 milijonov avtomobilov izdelanih. — Zadnji milijon izgotovljen v 132 dneh. — Vsled tega najcenejši avto sveta.

Fordson traktorji.

Univerzalni stroj za poljedelstvo in prevažanje velikih tež. — Pogon s petrolejem. — Letna produkcija 300.000 traktorjev. — Velikega pomena za nar. gospodarstvo.

Zastopstvo: American Import Co. Maribor, Koroška c. 24.